

A Szombathelyi Erdészeti Zrt. szakmai útja a Szlovák Államerdészethél

Alapos szervezés és előkészület után június 11-én indult el buszunk, hogy a Szombathelyi Erdészeti Zrt.-től induló csapatunkat egészen Szlovákiáig repítse. Jókedvűen indultunk 36-an, és az sem szegte kedvünket, hogy az idő nem volt túl kegyes hozzánk. Pozsony, Nyitra érintésével korán elértük első úti célunkat Selmechányát. Két az Ipolyerdő Zrt.-nél dolgozó kolléga (Barton Gábor és Borcsa Bodolay Zoltán) nagy örömmel fogadott bennünket és töltötte be aznapra az idegenvezető szerepét. A világörökség részét képező Óvárost olyan légkör lengi körül, melyet minden erdésznek, erdőmérnöknek érdemes felkeresnie. A buszunkat hátrahagyva a sokak számára jól ismert Leányvár, majd az Óvár megtekintésével kezdtük meg a városka nevezetességeinek megismerését. Az Óvár harangtoronyából gyönyörű panorámában tárult elénk a város, templomaival, szűk, meredek utcáival, régi épületeivel. A Szentháromság-tér és az ott a 140. Vándorgyűlés alkalmából leleplezett emléktábla megtekintése után, a téren található egykori Szarvas Szállóban elfogyasztott sör és némi harapnivaló újult energiával töltött fel minket, hogy folytassuk az ismerkedést e gyönyörű várossal. Az Ásványtani Múzeumban szakszerű és részletes információt kaptunk a környék kialakulásáról, bányászatáról és a világ minden tájáról összegyűjtött ásványokról. A szállás elfoglalása előtti utolsó állomásként az Erdészeti-, Bányászati és Kohászati- és a Kémiai Palotát tekintettük meg (sajnos bemenni egyik épületbe sem sikerült.) A szálláson elfogyasztott vacsorát követően egy helyi sörözőben ismerkedtünk a kiváló szlovák sörök íz világával.

Másnap reggel elköszöntünk előző napi idegenvezetőinktől és csapatunkhoz csatlakozott Bakay László erdőmérnök kolléga, aki a szakmai idegenvezetést és fordítást is vállalva rengeteg információval tárgította erdészeti ismereteinket, valamint Kozlovsky Kázmér, aki a turisztikai, kulturális tájékozottságunkat bővítette. Selmechányától búcsúzva a megyeszékhely, Besztercebánya felé vettük az irányt. A várost elérve először a Szlovák Nemzeti Felkelés Emlékművét és annak udvarán található szabadtéri katonai járműkiállítását néztük meg, majd

a Szűz Mária Mennybemenetelének tiszteletére szentelt plébániatemplomot és a város (Szlovákia legszebb) főterét csodálhatta meg kis csapatunk. Egy gyors ebédet követően a Szlovák Államerdészet (Lesy Slovenskej Republiky [Lesy S. R.]) központjában Ing. Ľubor Határ vezérigazgató úr nevében Mgr. Ján Kostrian vezérigazgató-helyettes köszöntötte társaságunkat, majd Ing. Vlastimil Rezek szóvivő részletes és átfogó ismertetőt tartott a Szlovák Államerdészetről. Szlovákiában a vállalaton belül ma 24 erdészeti üzem működik, az üzemek erdészetre és erdőterületekre vannak felosztva, ehhez 1 mag- és csemetegazdálkodást folytató üzem, 1 műszaki üzem és 1 biomassza feldolgozást végző üzem társul. A cég jelenleg közel 2 millió hektár erdőterületen gazdálkodik, amiből 704 ezer hektár van állami tulajdonban. A fennmaradt részeket bérleti szerződés (28,5 ezer ha) alapján kezelik, vagy a még rendezetlen (vissza nem igényelt és ismeretlen) erdőtulajdont (198 ezer ha) használják. Hazánkhoz hasonlóan, Szlovákiában is megnőtt a társadalmi igény az erdők védelmi és közjóléti szolgáltatásai iránt. A gazdasági erdők részaránya 69%, a védelmi – elsősorban természetvédelmi – rendeltetésű erdők aránya 17%, az egyéb rendeltetésű erdőké 14%. Az éves fakitermelés volumene a kényszerű egészségügyi termelések miatt folyamatosan növekedett, és a megemelt üzemtervi lehetőséget is meghaladta. A lucos állományok jellemzően

betegek, sok helyen pusztulóban vannak. A probléma erdővédelmi szempontból óriási feladatok elé állítja a szlovák erdészeket. A fakitermelést az utóbbi évtizedben alapvetően meghatározták a szélöntések és a szű okozta károk. A károk felszámolása a vége felé közeledik, ezt jelzi, hogy 2011-ben a fakitermelés mértéke mintegy 0,5 millió m³-rel csökkent az előző évekhez képest. Szlovákiában a társadalom hazánkhoz hasonlóan nem jól ismeri az erdészek munkáját és az erdészetre, mint az erdő károsítójára tekint, ezért nagy hangsúlyt fektetnek a PR munkára, az erdei iskolák, múzeumok működtetésére, a tanösvények kialakítására. A természetvédelem hivatalai és a polgári szervezetek is sokszor indokolatlanul akadályozzák a munkálatokat ezzel fokozva a károkat, egyben a gondjaikat is. Az előadást követően Mgr. Ľubica Miľanová az Erdészeti és Faipari Múzeum (Zólyom) vezetője körbevezetett bennünket az I. Ferenc József uralkodása alatt épült „palotában”, majd vendéglátóinktól elköszönve elhagytuk Besztercebányát és a Fekete Balogi Erdei Skanzenet tekintettük meg. A helyszínen a létesítmény vezetője Ing. Boris Pekarovič, valamint az erdészeti üzem igazgatója Ing. Miroslav Pepich várt minket és adott részletes tájékoztatást az ottani erdészeti üzembről, valamint a skanzenről. Megtudtuk, hogy a mintegy 140 ha-on elterülő erdei skanzen minden évben újul, változik. Látogatásunkkor a mintegy 3,3 km

hosszú tanösvényen 73 db ötletes ismeretterjesztő megálló volt kialakítva. Sajnos az idő szűke miatt a teljes útvonalat nem tudtuk megismerni, de a megtekintett állomások a laikusok számára is érthetően mutatták be az erdészek munkáját.

A vacsorát szállásunkon Tále egyik hoteljában fogyasztottuk el, majd sörözés mellett idéztük fel az aznap látottakat és hallottakat.

A következő nap reggel már izgatottan vártuk, hogy a nap végén közelről is megláthassuk a Magas-Tátra vonulatait. De még előtte a Liptóújvári erdészeti üzem három kollégája (Ing. Katarína Chválová; Ing. Peter Láni; Ing. Miroslav Ondruš) várt bennünket, hogy megmutathassa nekünk a Liptószentmáriai Erőmű felső víztározóját, ahonnan mese-szép panorámában gyönyörködhetünk. A víztározótól leereszkedve a Fekete Vági Erdészet gazdálkodásáról tartottak ismertetőt, melyből megtudtuk, hogy a kétezres évek elején történt viharok csak 10-15 ezer m³ mennyiségű károkat okoztak, de az Alacsony-Tátra Nemzeti Park nem engedte feldolgozni a viharokban kidőlt fákat. Ez óriási szűkárkokhoz vezetett, az átlagos évi 50 ezer m³-es fakitermelés helyett 6 éven át évente 120 ezer m³ egészségügyi termelést hajtottak végre, amely most hatalmas felújítási és ápolási munkákat ró az erdészetre. Az ismertetőt követően az 1800-as években épült, majd többször átépített kápolnát és a mellette álló fa haranglábat tekintettük meg, majd az újra- és újra megeredő eső miatt egy rövid buszos körút keretében mutatták be a területükön található állományokat és szakmai problémákat. Az ebédrel összekötött búcsút követően a gazdag cseppkő díszítéséről híres Vazeci-barlangba látogattunk el. A szállásunk elfoglalása előtt útba ejtettük a Liptói Falumúzeumot, amely Liptó térségének népi építészetét dokumentálja és a korábban ott élők mindennapjaiba enged bepillantást. A

tátralomnici végállomásunk felé haladva a várva várt Magas-Tátra csúcsait a felhők mindvégig elrejtették szemünk elől, de így is egy csodálatos nappal lettünk gazdagabbak.

Szállásunkon reggel megtudtuk, hogy az utolsó előtti napunkon sem fogad kegyei-

be az időjárás, pedig több olyan programot is terveztünk aznapra, amelyhez egy kis szerencse nem ártott volna. Az első szakmai programot a Tátrai Nemzeti Park (TANAP) munkatársai szervezték nekünk. A Magas-Tátrát bemutató rövidfilmet követően a TANAP múzeumát néztük meg, majd azt követően a terepen Ing. Marián Šturcela, a TANAP munkatársa mutatta be csapatunknak a 2004 novemberében pusztító szélvihar által gyökerestől kidöntött, vagy derékba tört erdőket. A szél által elpusztult erdők helyén örömmel láttuk, hogy megjelent, és szépen fejlődik az újulat (bár egyes helyeken a szél döntést követően fellépő erdőtüzek kissé visszavetették azt). A mesterséges felújítást jegenyefenyővel, vörösfenyővel, erdeifenyővel, hegyi juharral végzik, a lucfenyő és a madárberkenye magától újul. Hosszú távú céljuk, hogy a lucfenyő fajafarányát a viharkár előtti 80%-ról 50%-ra csökkentse. A délelőtti programot a TANAP Botanikus Kertjének megtekintése zárta. A 3 ha-os botanikus kert a nemzeti park területén megtalálható növényfajtaanyagokat mutatja be. Az ebédet követően az idő is jobbra fordult és az ég is tisztulni látszott. A délutáni, Csorba tavi programunk felé indultunk és bízunk benne, hogy a Tátra végre felfedi csúcsait, de a tóhoz érve újabb felhők érkeztek és az eső lába is egyre jobban lógott. Félelmünk beigazolódni látszott, mert az eső is megeredett, oly annyira, hogy az Ótátrafüreden tervezett siklóvasutazásról rövid tanakodás után leteztünk, így Tátralomnici szállásunkra előbb érkezünk vissza.

A tanulmányutunk utolsó napján, július 15-én hosszú út állt előttünk. A kiadós reggelit követően a Tátrától búcsút véve indultunk aznapi első úti célunk Késmárk felé. A valamikori szabad királyi város utcácskái ma is megőrizték a város történelmi arculatát. A híres teljes egészében fából épült Szentháromság evangélikus fatemplomának, és az új evangélikus templomban található késmárki születésű Thököly Imre mauzóleumának megtekintése után rövid sétát tettünk a történelmi belvárosban, melynek végén a Késmárki várat néztük meg. Késmárkot követően értünk Lőcsére mely 2009-től az UNESCO Világörökség Listáján szerepel. A Szent Jakab templom és a városháza, valamint az őket körülvevő patriciusházak által határolt tér Lőcsét a legszebb városok közé emeli. Utolsó szlovák megállónk Kassa városának megismerése volt. Az előttünk álló hosszú út miatt csak a város főterének, a Szent Erzsébet székesegyháznak, valamint a székesegyházban található Rákóczi kriptának a megtekintésére maradt időnk. A város éppen látogatásunk napján ünnepelte a 700 éve zajlott rozgonyi csatát, mely Károly Róbert országegyesítő háborújának legjelentősebb csatája volt. Kassát elhagyva hazafelé vettük az irányt, és Szombathelyre a hajnali órákban érkezünk meg. Csapatunk a látnivalókban és élményekben gazdag tanulmányi út végén azzal az elhatározással tért haza, hogy a Felvidékre érdemes újra visszatérni.

Ezúton is szeretnénk megköszönni segítségüket és a tartalmas programokat az út fő szervezőjének, az Ipolyerdő Zrt. munkatársainak – külön Tóth Gábor gazdasági és termelési vezérigazgató-helyettes úrnak – és Bakay László felvidéki kollégánknak, valamint a Szlovák Államerdészet munkatársainak a baráti fogadtatást.

Markó András

Szombathelyi Erdészeti Zrt.

